

Cwricwla Blynyddoedd Cynnar

Rwy'n cadarnhau nad ydw i wedi cyflwyno unrhyw destun deallusrwydd artiffisial cynhyrchiol fel fy ngwaith fy hun.

Rwy'n cadarnhau bod gennyf gopïau o'm drafftiau, fy nodiadau, ac unrhyw adnoddau eraill y defnyddiais cyn ac ar ôl defnyddio offer deallusrwydd artiffisial y gellir gofyn i mi eu darparu fel tystiolaeth

Rhan 1

Mynna Osodo (2018) mae addysg yn hawl sylfaenol a hanfodol i bob unigolyn. Fel arfer, mae addysg yn chwarae rhan hanfodol yn natblygiad dynol ac mae'n daith ddysgu gydol oes, lle mae unigolion yn ennill gwybodaeth, yn defnyddio eu galluoedd, ac yn caffael amrywiol sgiliau, a hynny i gyd yn cyfrannu at feddylfryd cadarnhaol a cynyddol (Adesemowo a Sotonade, 2022; Al-Shuaibi, 2014). Noda Prof, Tejal a Tailor (2021) mae syniad y cwricwlwm yn esblygu'n gyson, gan adlewyrchu'r newidiadau parhaus o fewn cymdeithas. Mewn ystyr gyfyngedig, fe'i gwelir yn aml fel rhestr o bynciau a ddysgir mewn ysgolion. Mae hyn yn effeithiol gan ei fod yn cynnig fframwaith clir, uchelgeisiol sy'n tywys dysgu plant ar draws pob un o'r saith maes datblygiadol, wedi'i deilwra i bob grŵp oedran (Department for Education, 2024; Biddulph, 2017; Raj, 2025). Hefyd, cred Besio (2017, t.11.) *'Play is a range of voluntary, intrinsically motivated activities associated with recreational pleasure and enjoyment'*. Mae Chwarae, Dysgu a Gofal Plentynod Cynnar yn ymwneud â datblygu a chyflwyno dull cyson o feithrin, dysgu a datblygu, trwy ddarparu cyfleoedd gofal plant ac addysg o ansawdd uchel sy'n seiliedig ar chwarae, i bob baban a phlentyn ifanc 0-5 oed (Welsh Government (WG), 2024a).

O fewn yr aseiniad hwn bydd yr ymchwilydd yn ystyried dau Gwricwlwm sy'n Seiliedig ar Chwarae, sef Cwricwlwm i Cymru (CIG) a Chwricwlwm Te Whariki (TW) yn Seland Newydd.

Yn ôl Llywodraeth Cymru (LIC) (2024a), mae (CIG) yn gwricwlwm ar gyfer plant 3-16 oed i warantu bod pob ysgol a lleoliad yn darparu'r un cynnwys dysgu hanfodol ac yn cynnal dull cyson ar gyfer dysgwyr ledled Cymru. Ymhellach, mae Fframwaith CIG yn ganllawiau statudol o dan Adran 71 o Ddeddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021, sy'n gosod amcanion clir ar gyfer awdurdodau lleol, ysgolion, athrawon, dysgwyr, a'r rhai sy'n addysgu o dan Adran 19A o Ddeddf Addysg 1996 (LIC, 2024b). Awgryma WG (d.d.), mae'r cwricwlwm yn sicrhau bod pob plentyn yn ennill y wybodaeth, y sgiliau a'r profiadau sy'n angenrheidiol i ffynnu mewn bywyd. Fe'i datblygwyd i gynnwys pob unigolyn, waeth beth fo'u crefydd, diwylliant neu anabledd, gan ddarparu profiadau dysgu creadigol ac ystyrlon. Mae'r cwricwlwm wedi'i gynllunio i ddiwallu anghenion unigryw pob dysgwr, gan eu helpu i gyrraedd eu potensial llawn sydd ei angen i lwyddo mewn byd sy'n newid yn barhaus (WG, 2020; LIC, 2024c). Fodd bynnag, ni fydd hyn yn bosibl heb y pedwar diben. Dywed LIC (2022a), dylai'r pedwar diben fod yn sylfaen ac yn weledigaeth arweiniol i ysgolion a cheisio galluogi dysgwyr i ddod yn unigolion

sy'n arloesol a chreadigol, yn iach ac yn hyderus, yn uchelgeisiol ac yn alluog ac yn ddinasyddion moesegol a gwybodus. At hyn, mae plant wedi'u cysylltu ac yn dibynnu ar ei gilydd, gyda'u rhyngweithio yn chwarae rhan hanfodol mewn addysgu a dysgu effeithiol drwy gydol y cwricwlwm.

Er bod y deuddeg egwyddor addysgeg yn arwain pob agwedd ar ddylunio cwricwlwm, dylid rhoi ffocws arbennig ar yr elfennau allweddol canlynol, sy'n hanfodol ar gyfer y cam hwn o ddysgu sef bod yn yr awyr agored, chwarae a dysgu seiliedig ar chwarae, arsylwi a dysgu dilys a phwrpasol (LIC, 2024). Cred WG (2023), mae gwybodaeth a dealltwriaeth ymarferydd o ddatblygiad plant yn hanfodol wrth greu cwricwlwm. Felly, dylai addysgu a dysgu ganolbwyntio ar agweddau craidd datblygiad plant, a gynrychiolir drwy'r pum llwybr datblygiadol canlynol gan gynnwys cyfathrebu, lles, perthyn, archwilio a datblygiad corfforol (LIC, 2025a).

Yn ôl Early Years Wales (2020), dylai'r cwricwlwm arwain cynllunio i wneud y defnydd mwyaf effeithiol o amgylchedd y lleoliad a'r adnoddau sydd ar gael, gan bwysleisio chwarae fel hawl sylfaenol i bob plentyn. Felly, dywed WG (2019), mae'r chwe maes dysgu â phrofiad, megis celfyddydau mynegiannol, wedi'i gynllunio i helpu dysgwyr i gyflawni pedwar diben y cwricwlwm ac mae'n gwasanaethu fel sylfaen ac ysbrydoliaeth ar gyfer datblygu cwricwlwm ysgol. (OECD, 2018). Noda Twinkl (d.d.a) mae Te Whāriki yn amlinellu cwricwlwm plentynod cynnar, gan gydnabod taith ddysgu unigryw pob plentyn a chwmpasu pob profiad a gweithgaredd o fewn lleoliadau dysgu cynnar. Ar ben hynny, mae'n annog cydweithio â theuluoedd a chymunedau i ddylunio rhaglenni dysgu sy'n adlewyrchu blaenoriaethau lleol ac yn cefnogi taith unigol pob plentyn (Ministry of Education (MOE), 2024c; Preidyte, 2024).

Awgryma MOE (2024b), mae Te Whāriki yn chwarae rhan hanfodol yn uno drwy gynnig egwyddorion arweiniol ar gyfer datblygu cwricwlwm, amlinellu llinynnau sy'n cynrychioli dysgu gwerthfawr, a gosod nodau sy'n hyrwyddo amgylchedd dysgu cefnogol a phrofiadau dysgu ystyrlon. Felly, mae gan y cwricwlwm y canfyddiad bod pob plentyn yn "*competent and confident learners and communicators, healthy in mind, body and spirit, secure in their sense of belonging and in the knowledge that they make a valued contribution to society*" (MOE, 2017, t.5). Mae hyn oherwydd y pedwar egwyddor cwricwlwm sef Datblygiad Holistaidd, yn cyfuno â phum llinyn y cwricwlwm, megis cyfraniad ac archwilio, gan arwain at yr egwyddorion a'r llinynnau hyn yn ymgorffori ac yn dod â'r weledigaeth yn fwy i blant (MOE, 2024g).

Cred My Early Childhood Education (2025), bod cwricwlwm TW yn bwysig oherwydd ei fod yn darparu fframwaith deuddiwylliannol, cyfannol ar gyfer addysg plentynod cynnar yn Seland Newydd sy'n canolbwyntio ar y plentyn a'i deulu, yn hytrach nag ar gerrig milltir a osodwyd ymlaen llaw ac addysgu pynciau sy'n ffurfiol (My Early Childhood Education, 2025). Yna, mae TW yn datblygu teimlad o berthyn a diogelwch sy'n werthoedd craidd. Felly, noda MOE (2024d), bod y dull hwn yn pwysleisio pwysigrwydd darparu amgylchedd diogel, personol lle mae parch ac amrywiaeth yn cael eu croesawu. Pan fydd plant yn teimlo eu bod yn cael gofal ac yn ddiogel, maent

yn llawer mwy tebygol o lwyddo gan fod dysgu a datblygiad plant yn cael eu cefnogi orau pan fydd perthnasoedd cryf yn cael eu creu rhwng cartrefi plant a phrofiadau addysgol (Hedges, Cullen a Jordan, 2011 dyfynnwyd yn McLachlan, Flear a Edwards, 2018). Yn ogystal, mae Te Whāriki yn tynnu sylw at arwyddocâd dysgu sy'n seiliedig ar chwarae, gan gydnabod chwarae fel ffordd hanfodol i blant archwilio, deall eu byd, a datblygu sgiliau ac agweddau hanfodol. Mae'n annog addysgwyr i ddylunio amgylcheddau dysgu deniadol ac ysbrydoledig sy'n meithrin diddordebau, chwilfrydedd a chreadigrwydd plant (TeachKloud, 2023). Mae hyn yn unol ag Erthygl 31 o Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP) sy'n egluro bod gan bob unigolyn hawl i *'rest and leisure, to engage in play and recreational activities appropriate to the age of the child and to participate freely in cultural life and the arts'* (UNICEF, 1989 dyfynnwyd yn The Open University, 2025).

Ar un llaw, mae llawer o debygrwydd rhwng CC a Chwricwlwm TW er enghraifft maen nhw ill dau yn canolbwyntio ar gwricwlwm lleol. Mynna MOE (2023), bod pob gwasanaeth plentyndod cynnar yn creu ei gwricwlwm lleol ei hun, wedi'i lunio gan ei gymuned, yr amgylchedd cyfagos, a hanes y tir a'i phobl. Felly mae Cwricwlwm TW yn adlewyrchu'r plant a'r teuluoedd sy'n rhan o'r lleoliad, gan gynnwys eu diwylliant, eu hangerdd, eu hunaniaeth a'u hiaith. Yn ychwanegol, hawlia LIC (2022c), mae'r maes hwn yn helpu disgyblion i ddatblygu eu hunaniaeth a'u lles eu hunain wrth ddeall eraill a chysylltu â phobl, lleoedd a hanesion yng Nghymru a thu hwnt. Felly, mae fframwaith CIG yn tynnu sylw at bwysigrwydd addysgu cynefin o fewn cwricwlwm yr ysgol, yn enwedig ym Maes y Dyniaethau (Twinkl, 2023).

Yn debyg i Gwricwlwm Cymru, mae TW yn canolbwyntio ar y pedwar egwyddor a'r 5 llinyn. Cred MOE (2024e), ochr yn ochr â phedair egwyddor TW, mae'r llinynnau, y nodau a'r canlyniadau dysgu yn ffurfio'r sylfaen ar gyfer datblygu cwricwlwm lleol effeithiol, gan fod y llinynnau'n cynrychioli meysydd allweddol o ddysgu a datblygu sy'n helpu plant i feithrin y sgiliau a'r galluoedd sydd eu hangen i ddod yn ddysgwyr hyderus a galluog. Yn olaf, mae ddau gwricwla yn seiliedig ar chwarae achos, yn ôl MOE (2017), mae TW yn ddull sy'n seiliedig ar chwarae oherwydd ei fod yn gwerthfawrogi chwarae fel y prif ffordd y mae plant ifanc yn dysgu ac yn tyfu. Felly, mae plant yn cymryd rhan mewn chwarae ac archwilio penagored o fewn amgylchedd meithringar, lle mae perthnasoedd cynnes a chyson yn cysylltu eu profiadau a lle mae gweithgareddau a chyd-destunau'n cynnwys ystyr personol (MOE, 1996). Ymhellach, mae chwarae a dysgu seiliedig ar chwarae yn hyrwyddo datblygiad cyfannol drwy gydol y cwricwlwm. Dylai ymarferwyr werthfawrogi chwarae nid yn unig fel profiad ystyrlon ynddo'i hun ond hefyd fel cyfle i arsylwi a deall sut y gall ddyfnhau dysgu (LIC, 2023).

Ar y llaw arall, mae llawer o wahaniaethau rhwng y ddau gwricwlwm gan gynnwys addysgu TW a chyflwyno mwy am amlddiwylliannol o fewn y cwricwlwm hwn. Oherwydd hyn, hawlia Twinkl (d.d.a), Cwricwlwm TW, a ddatblygwyd ym 1996 trwy gydweithrediad rhwng addysgwyr brodorol ac anffodorol, a'i gynllunio i hyrwyddo profiad addysgol gwirioneddol amlddiwylliannol. Fel arall, mae Te Whāriki yn meithrin

amgylchedd cymunedol diwylliedig lle gall pob plentyn gymryd rhan mewn chwarae a dysgu ystyrion ochr yn ochr â'u cyfoedion. Mae hefyd yn pwysleisio cydnabod a gwerthfawrogi hunaniaeth, iaith, diwylliant, galluedd a thalentau pob myfyriwr (New Zealand Government, d.d.). Ymhellach, mae'r ddau gwricwlwm yn defnyddio dull sy'n canolbwyntio ar y plentyn. Fodd bynnag, mae TW yn defnyddio mwy o gefnogaeth gan oedolion oherwydd ei fod yn fwy gweledol ar y dull cydweithredol trwy gael mewnbwn teuluol. Yn ôl Sellers (2013, t.144), "*empowerment is a state of being that young children need to be endowed with by the adult world*". Dilynir hyn fel un o bedair egwyddor allweddol Te Whāriki sef grymuso, yn y fframwaith dwyddiwylliannol hwn yn cyd-fynd â chysyniad Māori o Whakamana (Sellers, 2013, t.145).

Mae llawer o gyfyngiadau wrth roi TW ar waith yng Nghymru gan y bydd angen i oedolion ystyried ADY oherwydd, yn ôl WG (2018), mae cynllunio cydweithredol yn cefnogi ymyrraeth gynnar ac effeithiol. Rhaid adolygu pob CDU yn flynyddol, neu'n amlach os oes angen. Mae nodi ADY yn gynnar yn sicrhau bod dysgwyr yn derbyn y gefnogaeth i gyrraedd eu potensial llawn (LIC, 2024e). Felly, mae gweithio ar y cyd ac ystyried effeithiau'r nodau a'r amcanion lles yn hanfodol (LIC, 2025b).

Yn ail, cyfyngiad y bydd angen ei ystyried yw cynllun datblygu parhaus (CDP). Mynna Davis (2019), yn cynnal sgiliau proffesiynol cyfredol sy'n berthnasol i'r rôl. Felly, mae gweithwyr proffesiynol deuol yn gwasanaethu fel addysgwyr a thechnegwyr medrus, gan ymgysylltu mewn dysgu hunangyfeiriedig i gefnogi datblygiad proffesiynol a phersonol sy'n hanfodol a dylid ei gydnabod (Educators Wales, 2025). Ymhellach noda Department of Education (2025), yn aml, mae athrawon yn ei chael hi'n heriol rheoli CDP yn ystod oriau gwaith rheolaidd ochr yn ochr â llwythi gwaith trwm, fodd bynnag, cynigir opsiynau hyblyg o hyd i gael mynediad at gyrsiau ar-lein ar adegau sy'n fwyaf addas iddynt. Serch hynny, mae'n gwella addysgu a dysgu ochr yn ochr â chynnwys cefnogaeth ar gyfer iechyd a lles emosiynol dysgwyr (Porcenaluk, O'Neachtain a Connolly, 2023). Yn aml, mae staff ysgolion yn crybwyll diffyg amser ar gyfer hyfforddiant a datblygiad fel rhwystr allweddol i ymgysylltu â chyfleoedd twf proffesiynol (Bubb a Earley, 2013).

Yn olaf, gall dysgu a defnyddio termau Māori achosi straen i blant a staff. Gall gwahaniaethau mewn gramadeg a chynodiadau geiriau ar draws ieithoedd greu dryswch ac effeithio ar ddealltwriaeth emosiynol a diwylliannol (Ye, 2024). Felly, dylai gweithwyr proffesiynol, mynna Faisal (2024), gyfathrebu'n glir trwy fod yn uniongyrchol ac yn benodol, osgoi jargon ac idiomau, ac egluro acronymau. Mae defnyddio iaith syml a thryloyw yn helpu i sicrhau bod negeseuon yn cael eu deall a lleihau camddealltwriaethau. Yna, gall myfyrwyr ac athrawon wynebu heriau a straen ychwanegol wrth ddatblygu neu gefnogi hyfedredd iaith newydd (Shah *et al.*, 2013 dyfynnwyd yn Yang, 2022). Hefyd, mae straen athrawon yn ymateb emosiynol

negyddol i amodau gwaith heriol sy'n bygwth lles, yn tanseilio hyder, ac yn tarfu ar y broses ddysgu (Kyriacou, 2011 a Klassen a Durksen, 2014 dyfynnwyd yn Yang, 2022).

Rhan 2

Mae plentyn unigryw yn golygu cydnabod unigrywiaeth pob plentyn, wrth iddo dyfu a dysgu ar ei gyflymder ei hun ac yn ei ffordd ei hun (Grenier, 2025). Yna, noda Early Education (d.d.) mae pob plentyn yn ddysgwr galluog o'i enedigaeth, gyda'r potensial i fod yn hyderus. Mae eu datblygiad yn amrywio'n unigol ac nid yw'n dilyn llwybr sefydlog. Mae asesu yn cyfeirio at y gwahanol ddulliau y mae athrawon yn eu defnyddio i olrhain cynnydd plant tuag at nodau dysgu a'u dealltwriaeth o wybodaeth newydd a chynnwys pwnc (McLachlan, Fleeer a Edwards, 2018). Mynna Early Education (2021a; Department for Education, 2023), mae plant yn dysgu orau pan fydd profiadau wedi'u teilwra i'w hanghenion unigol. Mae'r cylch arsylwi, asesu a chynllunio (AAC), sy'n ganolog i ymarfer y blynyddoedd cynnar, yn defnyddio arsylwi parhaus i gynllunio sut mae oedolion yn cefnogi ac yn ymestyn dysgu.

O fewn yr aseiniad hwn, bydd dulliau unigryw plant ac asesu Cwricwlwm Cymru (CIG) a TW yn cael eu gwerthuso'n feirniadol.

Yn ôl Early Education (2021a), mae pob plentyn yn datblygu yn ei ffordd ei hun. Er y gall patrymau cyffredinol o ddatblygiad o'r cyfnod cyn geni hyd at blentyndod cynnar ein harwain, mae cynnydd pob plentyn yn anwastad ac yn dilyn llwybr unigryw. Yna, mae'r CCUHP yn mynnu bod rhaid trin pob plentyn â pharch fel unigolyn yn ei hawl ei hun (Miller, Drury a Cable, 2012). Yn ogystal, mae plant yn datblygu hyder ac annibyniaeth trwy ymddiried a meithrin perthnasoedd â rhieni neu oedolion allweddol. Mae amgylchedd cadarnhaol yn meithrin eu twf a'u dysgu, sy'n datblygu'n wahanol i bob plentyn ar draws pob maes pwysig a chysylltiedig (Hodgman, 2011). Felly, cred Samuel a Changwony (2019), mae crefyddau a chredoau amrywiol pobl yn llunio sut maen nhw'n byw, yn gweld y byd, ac yn magu eu plant. O ganlyniad, mae credoau crefyddol yn chwarae rhan bwysig wrth ddylanwadu ar ddatblygiad plant.

Awgryma LIC (d.d) mae angen cymorth ychwanegol ar blant a phobl ifanc ag ADY oherwydd efallai y byddant yn dysgu'n arafach nag eraill o'u hoedran neu fod ganddynt anabledd sy'n ei gwneud hi'n anodd neu'n amhosibl cael mynediad at gyfleusterau dysgu yn eu meithrinfa, ysgol neu goleg lleol neu eu defnyddio. Mae pob plentyn, person ifanc a theulu yn unigryw, gyda'u cefndiroedd, eu cryfderau, eu hanghenion, eu pryderon a'u nodau eu hunain (Cyngor Abertawe, 2025). Hefyd, hawlia Bronfenbrenner a Crouter, 1982 dyfynnwyd yn Perry-Jenkins *et al.*, 2019), gall profiadau a rolau rhieni y tu hwnt i'r teulu, fel yn y gweithle, ddylanwadu'n gryf ar ddatblygiad eu plant. Mae ffactorau ansawdd swyddi, fel oriau ac amserlenni, yn effeithio ar lesiant oedolion a gallant ddylanwadu ar iechyd a datblygiad plant (Fuller *et al.*, 2025).

O fewn y CIG, gall pob asesiad gyflawni diben ffurfiannol pan fydd athrawon neu fyfyrwyr yn defnyddio'r canlyniadau i addasu addysgu a chefnogi dysgu. Mae asesu yn ffurfiannol pan fydd adborth yn amserol, a rhoddir cyfleoedd i ddysgwyr wella (NSW Government, 2025). Mynna LIC (2024f), mae asesu yn allweddol i helpu pob dysgwr i symud ymlaen ar gyflymder addas, gan ddarparu cefnogaeth a her briodol wrth

gydnabod gwahaniaethau mewn anghenion unigol. Pwrpas asesu yw rhoi dealltwriaeth glir i ymarferwyr o gynnydd dysgwr, arwain cynllunio, nodi unrhyw gefnogaeth sydd ei hangen, a chyfleu canlyniadau i rieni (LIC, 2019b). Yna, yn ôl Birth to 5 Matters (d.d.), mae datblygiad a dysgu pob plentyn yn dilyn llwybr unigryw, cydgysylltiedig i ddull sy'n canolbwyntio ar y plentyn. Mae arsylwi, asesu a chynllunio (AAC) yn datgelu'r twf cyfannol hwn, gan ganiatáu i feddwl a dealltwriaeth plant gael eu rhannu gyda rhieni, gofalwyr, gweithwyr proffesiynol a'r plant eu hunain. Hawlia LIC (2024g) yn y cwricwlwm newydd, mae asesu yn cynnwys gwerthusiad parhaus o gynnydd dysgwyr yn hytrach na barnau untro. Mae'n cydnabod bod cynnydd yn amrywio, gyda gwahanol gryfderau a meysydd i'w gwella, gan wneud lefelau sefydlog yn amhriodol. Mae ysgolion sydd ag arferion asesu cryf wedi diffinio rôl asesu o fewn y CIG ac wedi creu polisïau clir, ymarferol sy'n cyd-fynd â'i egwyddorion a'i nodau (Central South Consortium, d.d.). Felly, o fewn yr ysgolion hyn, mae gan ymarferwyr afael gref ar asesu ffurfiannol ac maent yn dewis strategaethau sy'n diwallu anghenion eu disgyblion orau yn feddylgar (Estyn, 2022). Yna, mae'r pum cam cynnydd yn gwasanaethu fel canllawiau yn hytrach na chyfarwydddebau llym, felly maent yn cyfateb i ystodau oedran ond maent yn hyblyg, gan ganiatáu i bob plentyn symud ymlaen ar eu cyflymder eu hunain yn ôl eu gallu (Twinkl, d.d.c).

Yn ychwanegol, noda Kosel, Bauer, a Seidel (2024), dylai arweinwyr ysgolion weld cysylltiad cryf rhwng barn athrawon a chanlyniadau asesu. Dylid adolygu unrhyw wahaniaethau, oherwydd dulliau asesu, i sicrhau dibynadwyedd. Yna, gan flaenoriaethu twf plant mewn gwybodaeth, sgiliau, agweddau a thueddfryd sy'n gysylltiedig â llinynnau a chanlyniadau TW, gan feithrin nodweddion dysgu cadarnhaol fel dewrder a chwilfrydedd yn benodol (The Education Hub, 2020a). Awgryma Academic Heights (2022a), gan nad yw offer asesu ffurfiol yn cwmparu pob maes dysgu na chymwyseddau allweddol, cefnogir barn athrawon gan arsylwadau ystafell ddosbarth, enghreifftiau a grëwyd gan yr ysgol, a dealltwriaethau a rennir o gynnydd ar draws lefelau ac ysgolion. Fel arall, mae asesu mwy strwythuredig yn digwydd pan fydd kaiako yn cofnodi arsylwadau o ymgysylltiad plant â'r cwricwlwm. Gallant hefyd ddefnyddio lluniau, recordiadau sain neu fideo, a samplau o waith plant (MOE, 2024a). Dywed MOE (2024f), myfyrwyr yw prif berchnogion eu gwybodaeth asesu, er y gellir rhannu barn athrawon ar gynnydd a chyflawniad ag eraill sydd angen neu'n defnyddio'r wybodaeth hon; sef y Llywodraethwyr, Rhieni a Phlant, Byrddau Ymddiriedolwyr ac Athrawon. Felly, mae dysgwyr yn defnyddio adborth personol i osod nodau ac ymdrin â chamddealltwriaethau. Mae athrawon yn nodi patrymau ar draws y dosbarth, fel y camau nesaf neu gamdybiaethau a rennir, ac yn addasu eu haddysgu yn ôl yr angen (McLachlan, 2018).

O fewn cwricwlwm TW, mae ganddyn nhw'r egwyddor Teulu a chymuned sy'n golygu y bydd rhieni a phlant yn cymryd rhan mewn trafodaethau am gynnydd eu plant, gan rannu mewnwelediadau o'r cartref a lleoliadau eraill fel arbenigwyr ar eu diddordebau. Mae disgwyliadau plant yn llunio dyheadau plant yn gryf, a gall cydweithio â kaiako hefyd ddylanwadu ar y disgwyliadau hynny (The Education Hub, 2020b). Yn ôl The

Education Hub (2018), ae TW yn rhoi canllawiau ar ddibenion a dulliau asesu yn ystod plentyndod cynnar, gan nodi y dylai asesu ystyried y plentyn cyfan ac adlewyrchu'r ffordd gyfannol y mae plant yn dysgu i wella ymddygiad y plentyn, cydnabod y berthnasoedd rhwng pobl, lleoedd a phethau sy'n cefnogi dysgu plant a chynnwys teuluoedd ac egwyddor wahanu.

Mae tebygrwyddau a gwahaniaethau nodedig rhwng defnyddio asesu o fewn y CFW a'r TW gan gynnwys cefnogi datblygiad cyfannol. Mae'r CIG yn pwysleisio'r pedwar diben cyffredinol, gan gynnwys dysgwyr uchelgeisiol a galluog (Twyn School Community, d.d.) gan fod gan y plentyn fwy o gyfleoedd i ddatblygu sgiliau bywyd hanfodol sy'n eu helpu i werthfawrogi a deall y byd o'u cwrmpas, gwneud penderfyniadau, a datrys problemau a chydweithio ag eraill (WG, 2022b). Yn yr un modd, mynna Taguma, Litjens a Makowicki (2012), mae TW yn adlewyrchu natur gyfannol twf plant, gan ddangos sut mae pob agwedd ar ddatblygiad yn gysylltiedig â'i gilydd.

Yn ail, mae'r ddau gwricwlwm yn canolbwyntio ar asesiadau ffurfiannol. Dywed LIC (2019b), o dan y trefniadau newydd, bydd asesu ffurfiannol yn cael blaenoriaeth i helpu dysgwyr i ddeall eu cynnydd a nodi eu camau nesaf. Yn yr un modd, mewn addysg blynyddoedd cynnar TW, asesu ffurfiannol yw'r prif ddull. Fe'i gelwir yn asesu ar gyfer dysgu, ac mae'n gwerthuso plant trwy eu profiadau bob dydd, gan ddefnyddio'r mewnwelediadau hyn i arwain addysgu a dysgu yn y dyfodol (Broadfoot, 2007; Hargreaves, 2007 dyfynnwyd yn Niles, 2015).

Yn drydydd, mae cynhwysiant wedi'i gynnwys yn y ddau gwricwlwm. Yn ôl Pickles (2021), mae'r CIG newydd yn disodli lefelau traddodiadol gyda Chamau Cynnydd. Yna, mae'r newidiadau'n symud ysgolion i ffwrdd o gwricwlwm cul, gan roi hyblygrwydd i athrawon fod yn greadigol. Mae'r dull hwn yn galluogi ymarferwyr i ddefnyddio eu harbenigedd i ddylunio gwersi sy'n herio ac yn ehangu galluedd a gorwelion dysgwyr (LIC, 2019c). Yn gyfartal, dywed Office of Early Childhood Education (2025 dyfynnwyd yn Anabell's Educare, 2025), mae TW yn cynnig fframwaith hyblyg sy'n galluogi addysgwyr i ddylunio cwricwlwm lleol wedi'i deilwra i gryfderau, diddordebau ac anghenion penodol eu plant a'u teuluoedd heb yr angen i ddefnyddio lefelau.

Mae amrywiaeth o wahaniaethau hefyd rhwng y ddau gwricwlwm sy'n defnyddio asesu gan gynnwys ffocws asesu. Mae'r CIG yn defnyddio dull dilyniant dysgwyr i ddeall sut mae unigolion yn dysgu, ynghyd â'u hagweddau a'u dulliau dysgu, i gefnogi cynnydd parhaus a chryfhau eu hymgysylltiad â dysgu (LIC, 2024f). Whereas mynna Veazey (2020), mae TW yn canolbwyntio ar ffocws cyfannol a chymunedol gan ei fod yn annog athrawon i gydnabod nodau a photensial plant, gan ddefnyddio asesu yn unig i'w cefnogi a'u cymell i gyflawni eu gorau.

Y gwahaniaeth nesaf sy'n amlwg yw'r ddogfennaeth. Noda WG (2022b), o dan y system newydd, dylid defnyddio amrywiol ddulliau asesu i greu dealltwriaeth gynhwysfawr o bob dysgwr. Tra o fewn TW, gellir cofnodi cynnydd plant trwy straeon,

lluniau, fideos, neu waith celf y plentyn ei hun a ysgrifennwyd gan athrawon neu rieni (MOE, 2023).

Rhan 3

Barn athrawon ar ADY mewn addysg brif ffrwd o fewn y blynyddoedd

Cynnar

Teachers are stressed that their jobs are not what it used to be!

Teachers are leaving their jobs earlier than expected!!!!

(Ffynhonnell: Third Sector Additional Needs Alliance, d.d.)

Beth yw ADY?

Mae gan berson ADY os oes ganddo anhawster neu anabledd dysgu, naill ai wedi'i achosi gan gyflwr meddygol neu sy'n gofyn am gymorth dysgu ychwanegol (Estyn, 2023; Holos Education, 2021). Gall hyn fod oherwydd eu bod yn cael dysgu'n fwy heriol nag eraill o'u hoedran neu oherwydd bod ganddyn nhw anabledd sy'n ei gwneud hi'n anodd neu'n amhosibl cael mynediad iddo (LIC, d.d.).

(Ffynhonnell: HTA, d.d.)

Beth ydy ADY yn edrych fel mewn ystafell ddosbarth?

O'm profiad personol i o weithio gyda phlant ag ADY, yn benodol awtistiaeth mewn ystafell ddosbarth, y prif nodweddion yw cerdded, chwarae neu redeg o gwmpas tra bod plant yn eistedd ar y mat, a defnyddio clustffonau pan fydd lefel y sŵn yn rhy uchel. Arwydd arall yw pyliau o sŵn gan gynnwys sgrechian, taro, cicio a chrio a all darfu ar yr ystafell ddosbarth.

(Ffynhonnell: Lewis, 2022)

Pam mae gan athrawon farn negyddol ar sut mae addysgu ac amseroedd wedi newid?

Drwy weithio mewn llawer o ysgolion, mae wedi bod yn agoriad llygad sylwi ar nifer y plant ag ADY mewn ystafelloedd dosbarth, o fewn y genhedlaeth hon a sut mae addysgu wedi troi drosodd. Mae angen i athrawon addasu gwahanol rannau o wers i ddiwallu anghenion unigol myfyrwyr ac mae angen iddynt sicrhau bod ganddynt gynllun ar gael i Gynorthwyr Athrawon (CA) ac 1-1 i gynorthwyo anawsterau myfyrwyr gan gynnwys ymddygiad, pryder a dysgu. Wrth weithio mewn llawer o ysgolion fel Cynorthwyydd Cymorth Dysgu, mae angen i mi addasu i'r dysgu hwn trwy egluro cyfarwyddiadau, cefnogi tasgau, a defnyddio strategaethau fel delweddau a thechnoleg. Mae hefyd angen i mi dawelu meddyliau a gweithio gyda phlant sy'n cael pyliau o anhawster trwy sicrhau nad ydynt yn berygl iddynt eu hunain nac i unrhyw un arall.

(Ffynhonnell: The British Psychological Society (2024))

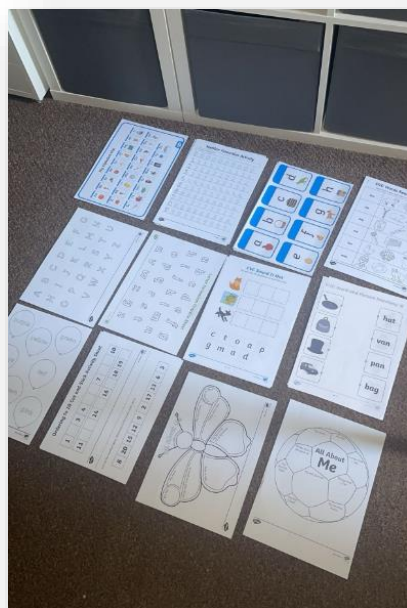
Beth yw'r bylchau o ran cefnogi plant ag ADY?

Gall y bylchau wrth gefnogi ADY gynnwys hyfforddiant, amser ac ansawdd hygyrchedd mewn cefnogaeth. Fel myfyriwr blynyddoedd cynnar, mae gen i berthnasoedd â llawer o athrawon dan hyfforddiant, sydd wedi sôn nad yw addysg yn paratoi athrawon i weithio gyda dysgwyr amrywiol, a bod sgiliau effeithiol yn cael eu datblygu'n bennaf trwy brofiad ymarferol ar ôl cymhwyso. Mae llawer yn poeni am raddio gan nad ydyn nhw'n teimlo eu bod nhw wedi cael eu hyfforddi i gefnogi plant ag ADY. Mae'n anodd i athrawon ddod o hyd i amser i gael mynediad at hyfforddiant oherwydd cyfyngiadau amser, llwythi gwaith trwm a chyllid (Estyn, 2023).

(Ffynhonnell: Minas-Bound, 2024)

Nid oes gan tua 40% o staff y DU y cymwysterau priodol ar gyfer eu rôl (Oxford College, 2025). Mae hyn wedi dod yn amlwg yn ystod fy mhrofiad i gan fod y rhan fwyaf o ysgolion yn cyflogi staff asiantaeth ar frys i weithio fel Cynorthwydd Addysg a chynorthwydd unigol heb fod â chymhwyster yn y rôl a dim ond wedi cofrestru gyda'r Cyngor Addysg, yn lle cyflogi staff cymwys. Gallaf uniaethu â hyn, gan i'm hasiantaeth gysylltu'n ddiweddar a gofynnwyd i mi a allwn gefnogi plant Saesneg fel laith Ychwanegol (SIY) yn eu dosbarthiadau i ddeall eu tasgau. Arweiniodd hyn at weithio gyda dros 100 o blant SIY trwy baratoi gwaith addas ar gyfer pob unigolyn a diweddarau eu lefel rhuglder a'u gallu i'w cofnodion.

(Ffynhonnell: Luckman-Williams, 2025).

Pam y gall rhoi plant ag ADY yn y brif ffrwd achosi problem?

Heb weithiwr proffesiynol cymwys yn asesu anghenion unigryw pob plentyn, bydd athrawon yn ei chael hi'n anodd eu cefnogi'n gyfannol a darparu'r gefnogaeth sydd eu hangen (Stafford, 2024). Mae hyn yn aml yn digwydd gan arwain at anghenion plant yn cael eu hanwybyddu a'u hosgoi'n anfwriadol. Ers Covid 19, mae plant wedi bod ar restr aros am 2 flynedd neu fwy i gael diagnosis. Rydw i a llawer o staff wedi sylwi mai dyma'r prif broblem y mae ysgolion, athrawon a theuluoedd yn delio â hi oherwydd nifer anffodus o blant ym mhob dosbarth sy'n methu â chael mynediad at yr asesiad a'r gefnogaeth sydd eu hangen arnynt.

(Ffynhonnell: Hwb, d.d.)

Beth all ysgolion ei wneud i wella'r sefyllfa?

Mae'r angen am gefnogaeth briodol i blant ag ADY mewn ysgolion yn cynyddu. Rwy'n credu mai'r prif ateb y gellid ei gyflawni pe bai athrawon dan hyfforddiant yn derbyn mwy o hyfforddiant ffocws ar ADY a fydd wedyn yn parhau wrth iddynt symud ymlaen yn eu gyrfa. Yn ogystal, dylai cynorthwyyr addysgu a chynorthwyyr unigol gael hyfforddiant personol mwy hygrych i'w galluogi i weithio gydag unigolion ag ADY. Gan fod y rhan fwyaf o gynorthwyyr addysgu a chynorthwyyr unigol y dyddiau hyn o asiantaethau sy'n caniatáu iddynt fod heb gymwysterau, er enghraifft, rwyf wedi gweithio ac yn parhau i weithio fel Cynorthwyydd Cymorth Dysgu ac un i un gydag asiantaeth wrth weithio ar fy ngradd prifysgol. Opsiwn arall fyddai mabwysiadu'r dull athrawon dan hyfforddiant lle gall rhieni, teulu, a gweithwyr proffesiynol eraill greu gweithdai i gefnogi eu gwybodaeth. Byddai hyn yn cefnogi'r bylchau mewn cyllid mewn ysgolion ac yn mynd yn bell i wella lles staff, rhieni a myfyrwyr.

(Ffynhonnell: Gerland Independent School District, 2025).

Rhestr Cyfeirnodi

Academic Heights (2022) *A Professional Discussion Between 2 Early Childhood Experts*. Ar gael o: <https://www.academicheights.co.uk/a-professional-discussion-between-2-early-childhood-experts-eyfs-vs-tewhariki/#:~:text=Te%20Wh%C4%81riki%20was%20established%20on,Claiborne%20and%20Mika%2C%202020> (Cyrchwyd: 24 Hydref 2025).

Adesemowo, P.O. a Sotonade, O.A.T. (2022) *Basic of Education: The Meaning and Scope of Education*. Routledge.

Additional Learning Needs and Education Tribunal (Wales) Act 2018. (SI 2018/anaw 2). Ar gael o: [Additional Learning Needs and Education Tribunal \(Wales\) Act 2018](#) (Cyrchwyd: 28 Hydref 2025).

Al-Shuaibi, A. (2014) *The Importance of Education*. Ar gael o: https://www.researchgate.net/publication/260075970_The_Importance_of_Education#:~:text=Education%20makes%20us%20view%20obstacles,success%20behind%20any%20future%20success.&text=Content%20may%20be%20subject%20to%20copyright (Cyrchwyd: 8 Hydref 2025).

Anabell's Educare (2025) *Understanding Te Whāriki NZ's Early Childhood Curriculum*. Ar gael o: <https://www.annabellseducare.co.nz/post/understanding-te-whariki-early-childhood-curriculum> (Cyrchwyd: 27 Hydref 2025).

Besio, S. (2017) 'The Need for Play for the Sake of Play', yn Besio, S., Bulgarelli, D. a Stancheve-Popkostadinova, V. (ed.) *Play Development in Children with Disabilities*. De Gruyter.

Biddulph (2017) *What is the Curriculum?* Ar gael o: <https://geography.org.uk/ite/initial-teacher-education/learning-to-teach-secondary-geography/geography-subject-teaching-and-curriculum/curriculum-and-curriculum-planning/what-is-the-curriculum/> (Cyrchwyd: 13 Hydref 2025).

Birth to 5 Matters (d.d.) *Observation, Assessment and Planning*. Ar gael o: <https://birthto5matters.org.uk/observation-assessment-and-planning/> (Cyrchwyd: 23 Hydref 2025).

Bubb, S. a Earley, P. (2013) 'The use of training days: Finding time for teachers' professional development', *Educational Research*, 55(3), pp. 236-248. Ar gael o: <https://doi.org/10.1080/00131881.2013.825161>

Central South Consortium (d.d.) *Assesment in Curriculum for Wales*. Ar gael o: <https://www.csc-cronfa.cymru/api/storage/7317f16b-0028-4ce8-ba0d-2b761363a2c1/Article%20->

[%20Assessment%20in%20CfW%20Templates.pdf?preview=true](#) (Cyrchwyd: 23 Hydref 2025).

Cyngor Abertawe (2025) *Gwasanaethau Plant a Theuluoedd Proses Pryderon Cynyddol Gweithwyr Proffesiynol Amlasiantaeth*. Ar gael o: <https://www.abertawe.gov.uk/GTPryderonCynyddol?lang=cy> (Cyrchwyd: 22 Hydref 2025).

Davis, N.A. (2019) *Foundations of Health Information Management*. Delaware Technical Community college

Department for Education (2023) *Development Matters*. Ar gael o: <https://www.gov.uk/government/publications/development-matters--2/development-matters> (Cyrchwyd: 20 Hydref 2025).

Department for Education (2024) *Curriculum Planning*. Ar gael o: <https://help-for-early-years-providers.education.gov.uk/support-for-practitioners/curriculum-planning> (Cyrchwyd: 13 Hydref 2025).

Department of Education (2025) *Managing challenges*. Ar gael o: <https://support-for-social-workers.education.gov.uk/employer-standards/standard-6/manage-challenges?preferenceSet=True> (Cyrchwyd: 28 Hydref 2025).

Early Education (2021a) *Birth to 5 Matters: Non-statutory guidance for the Early Years Foundation Stage*. Ar gael o: <https://birthto5matters.org.uk/wp-content/uploads/2021/03/Birthto5Matters-download.pdf> (Cyrchwyd: 20 Hydref 2025).

Early Education (d.d.) *Principles of the EYFS*. Ar gael o: <https://birthto5matters.org.uk/principles-of-the-eyfs/> (Cyrchwyd: 20 Hydref 2025).

Early Years Wales (2020) *Foundation Learning*. Ar gael o: <https://www.earlyyears.wales/en/foundation-learning> (Cyrchwyd: 21 Hydref 2025).

Educators Wales (2025) *Continuing Professional Development*. Ar gael o: <https://educators.wales/cpd> (Cyrchwyd: 26 Hydref 2025).

Estyn (2022) *Effective approaches to assessment that improve teaching and learning*. Ar gael o: <https://www.estyn.gov.wales/system/files/2024-02/Effective%20approaches%20to%20assessment%20that%20improve%20teaching%20and%20learning.pdf> (Cyrchwyd: 23 Hydref 2025).

Estyn (2023) *The New Additional Learning Needs System: Progress of Schools and Local Authorities in Supporting Pupils with Additional Learning Needs*. Ar gael o: https://www.estyn.gov.wales/system/files/2023-09/The%20new%20additional%20learning%20needs%20system_0.pdf (Cyrchwyd: 5 Tachwedd 2025).

Faisal, S. (2024) *Ditch the Jargon & Simplify Workplace Communication!* Ar gael o: <https://www.sparrowconnected.com/blog/ditch-the-jargon-and-simplify-workplace-communication> (Cyrchwyd: 28 Hydref 2025).

Fuller, A.E., Shahidi, F.V., Comeau, J., Wang, L., Wahi, G., Dunn, J.R., MacMillan, H., Birken, C.S., Siddiqi, A. a Geogiades, K. (2025) 'Parental employment quality and the mental health and school performance of children and youth', *Epidemiology & Community Health*, 79(7). Ar gael o: doi.org/10.1136/jech-2024-223366.

Gerland Independent School District (2025) *Parent Workshops*. Ar gael o: <https://garlandisd.net/parents/parent-workshops> (Cyrchwyd: 6 Tachwedd 2025).

Grenier, J. (2025) *The unique child: tailoring personalised support in the early years*. Ar gael o: <https://educationendowmentfoundation.org.uk/early-years/the-unique-child-tailoring-personalised-support-in-the-early-years#:~:text=The%20Statutory%20Framework%20for%20the,rates%20and%20in%20different%20ways> (Cyrchwyd: 20 Hydref 2025).

Hodgman, L. (2011) *Enabling Environments in the Early Years*. Herne Hill.

Holos Education (2021) *ALN Information, Advice and Guidance*. Ar gael o: <https://yyd.org.uk/wp-content/uploads/aln-information-advice-and-guidance.pdf> (Cyrchwyd: 28 Hydref 2025).

HTA (d.d.) *Inclusivity*. Ar gael o: <https://www.hta.co.uk/inclusivity/> (Cyrchwyd: 28 Hydref 2025).

Hwb (d.d.) *Additional Learning Needs Co-ordinator (ALNCo)*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/playlists/view/a9f50b9b-f55c-4862-8cc9-5d2c1b7155d0/en/1> (Cyrchwyd: 28 Hydref 2025).

Kosel, C., Bauer, E. A Seidel, T. (2024) 'Where experience makes a difference: teachers' judgment accuracy and diagnostic reasoning regarding student learning characteristics', *Front Psychol*, 15. Ar gael o: doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1278472

Lewis, A. (2022) *What is SEND in Early Years?* Ar gael o: <https://www.highspeedtraining.co.uk/hub/send-in-early-years/> (Cyrchwyd: 5 Tachwedd 2025).

Llywodraeth Cymru (d.d.) *Mae addysg yn newid: anghenion dysgu ychwanegol*. Ar gael o: https://www.llyw.cymru/mae-addysg-yn-newid-anghenion-dysgu-ychwanegol?_gl=1*117vm1h*_ga*OTMyNTQ4NTAwLjE3NjE3MzUzMTM.*_ga_L1471V4N02*czE3NjE4NDE4MjcjbzMkZzEkdDE3NjE4NDIzMTIkajYwJGwwJGgw (Cyrchwyd: 22 Hydref 2025).

Llywodraeth Cymru (2019b) *Asesu a'r Cwricwlwm Newydd*. Ar gael o: <https://educationwales.blog.gov.wales/2019/04/26/assessment-and-the-new-curriculum/> (Cyrchwyd: 23 Hydref 2025).

Llywodraeth Cymru (2019c) *Cwricwlwm newydd, radical i Gymru yn cyrraedd carreg filltir gyfreithiol*. Ar gael o: <https://www.llyw.cymru/cwricwlwm-newydd-radical-i-gymru-yn-cyrraedd-carreg-filltir-gyfreithiol> (Cyrchwyd: 27 Hydref 2025).

Llywodraeth Cymru (2022a) *Datblygu gweledigaeth ar gyfer cynllunio cwricwlwm*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/cynllunio-eich-cwricwlwm/datblygu-gweledigaeth-ar-gyfer-cynllunio-cwricwlwm/#curriculum-design-and-the-four-purposes> (Cyrchwyd: 14 Hydref 2025).

Llywodraeth Cymru (2022b) *Rhaglen trawsnewid y system anghenion dysgu ychwanegol: cwestiynau cyffredin*. Ar gael o: https://www.gov.wales/additional-learning-needs-transformation-programme-frequently-asked-questions-html?_gl=1%2A1ifwyji%2A_ga%2AMTAXMDQzNDIzNy4xNzYyMjg2Mjc3%2A_ga_L1471V4N02%2AczE3NjlyODYyNzYkbzEkZzEkdDE3NjlyODc5NzkkajYwJGwwJGgw (Cyrchwyd: 28 Hydref 2025).

Llywodraeth Cymru (2022c) *Y Dyniaethau*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/y-dyniaethau/cynllunio-eich-cwricwlwm> (Cyrchwyd: 24 Hydref 2025).

Llywodraeth Cymru (2023) *Addysgeg*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/cynllunio-eich-cwricwlwm/addysgeg/> (Cyrchwyd: 13 Hydref 2025).

Llywodraeth Cymru (2024a) *Cyflwyniad i ganllawiau Cwricwlwm i Gymru*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/cyflwyniad-i-ganllawiau-cwricwlwm-i-gymru/> (Cyrchwyd: 13 Hydref 2025).

Llywodraeth Cymru (2024b) *Dysgu 14 i 16 o dan Gwricwlwm i Gymru*. Ar gael o: <https://www.llyw.cymru/dysgu-14-i-16-o-dan-gwricwlwm-i-gymru> (Cyrchwyd: 15 Hydref 2025).

Llywodraeth Cymru (2024c) *Themâu trawsgwricwlaidd ar gyfer cynllunio eich cwricwlwm*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/cynllunio-eich-cwricwlwm/themau-trawsgwricwlaidd-ar-gyfer-cynllunio-eich-cwricwlwm/#diversity> (Cyrchwyd: 20 Hydref 2025).

Llywodraeth Cymru (2024d) *Galluogi dysgu*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/cynllunio-eich-cwricwlwm/galluogi-dysgu> (Cyrchwyd: 20 Hydref 2025).

Llywodraeth Cymru (2024e) *Ysgrifennydd y Cabinet yn cyhoeddi buddsoddiad mawr mewn diwygiadau ADY*. Ar gael o: <https://addysgcymru.blog.llyw.cymru/> (Cyrchwyd: 26 Hydref 2025).

Llywodraeth Cymru (2024f) *Cefnogi cynnydd dysgwyr: canllawiau asesu*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/cwricwlwm-i-gymru/trefniadau-asesu/cefnogi-cynnydd-dysgwyr-canllawiau-asesu> (Cyrchwyd: 23 Hydref 2025).

Ministry of Education (2024b) *Early childhood education in New Zealand*. Ar gael o: <https://tewhariki.tahurangi.education.govt.nz/early-childhood-education-in-new-zealand/5637165905.p> (Cyrchwyd: 22 Hydref 2025).

Ministry of Education (2024c) *Introduction*. Ar gael o: <https://tewhariki.tahurangi.education.govt.nz/introduction/5637165888.p> (Cyrchwyd: 22 Hydref 2025).

Ministry of Education (2024d) *Mana Whenua | Belonging Strand 2*. Ar gael o: <https://tewhariki.tahurangi.education.govt.nz/mana-whenua-belonging---strand-2/5637177578.p> (Cyrchwyd: 22 Hydref 2025).

Ministry of Education (2024e) *Strands, goals and learning outcomes*. Ar gael o: <https://tewhariki.tahurangi.education.govt.nz/te-whariki/our-curriculum/strands/5637145233.c> (Cyrchwyd: 23 Hydref 2025).

Ministry of Education (2024f) *Te aratohu waihanga marau ā-rohe/Local curriculum design guide*. Ar gael o: https://tewhariki.tahurangi.education.govt.nz/local-curriculum-design-guide/5637168596.p?activeTab=tab_0:5 (Cyrchwyd: 24 Hydref 2025).

Ministry of Education (2024g) *Te Whāriki*. Ar gael o: <https://tewhariki.tahurangi.education.govt.nz/the-wh-riki/5637165868.p> (Cyrchwyd: 22 Hydref 2025).

My Early Childhood Education (2025) *Te Whariki – What is this Early Childhood Curriculum?* Ar gael o: <https://www.myece.org.nz/te-whariki-curriculum/> (Cyrchwyd: 22 Hydref 2025).

New Zealand Government (d.d.) *About inclusive education*. Ar gael o: <https://inclusive.tki.org.nz/about-inclusive-education-2/> (Cyrchwyd: 23 Hydref 2025).

Niles, A. (2015) *Assessment practices within New Zealand early childhood settings*. Ar gael o: <https://www.hekupu.ac.nz/article/assessment-practices-within-new-zealand-early-childhood-settings> (Cyrchwyd: 26 Hydref 2025).

NSW Government (2025) *Formative Assessment*. Ar gael o: <https://curriculum.nsw.edu.au/assessment-and-reporting/formative-assessment> (Cyrchwyd: 23 Hydref 2025).

OECD (2018) *Developing Schools as Learning Organisations in Wales*. Implementing Educational Policies. OECD Publishing.

Osodo, B. (2018) *Education is the Act of Learning Things Around us*. Ar gael o: <https://www.scribd.com/document/920746291/Education-is-the-act-of-learning-th> (Cyrchwyd: 8 Hydref 2025).

Oxford College (2025) *Skills Gap Statistics UK 2023*. Ar gael o: <https://www.oxfordcollege.ac/news/skills-gap-statistics-uk/> (Cyrchwyd: 30 Hydref 2025).

Perry-Jenkins, A., Laws, H.B., Sayer, A. a Newkirk, K. (2019) 'Parents' Work and Children's Development: A Longitudinal Investigation of Working-Class Families', *J Fam Psychol*, 34(3), pp. 257-268. Ar gael o: doi: [10.1037/fam0000580](https://doi.org/10.1037/fam0000580)

Pickles, D. (2021) *Introduction to our new Curriculum for Wales Assessment Frameworks*. Ar gael o: <https://bsquared.co.uk/2021/02/05/introduction-to-our-new-curriculum-for-wales-assessment-frameworks/> (Cyrchwyd: 26 Hydref 2025).

Porcena Luk, S., O'Neachtain, A. a Connolly, C. (2023) 'Reimagining a framework for teachers' continuous professional development during curriculum reform', *Irish Educational Studies*, 4(42), pp.931-948. Ar gael o: <https://research.universityofgalway.ie/en/publications/reimagining-a-framework-for-teachers-continuous-professional-development-4/>

Preidyte, K. (2024) *Exploring the Te Whāriki Approach to Early Years Education*. Ar gael o: <https://www.hatching-dragons.com/blog/exploring-the-te-wh%C4%81riki-approach-to-early-years-education> (Cyrchwyd: 22 Hydref 2025).

Prof. M.A., Tejal A.M.ED. a Tailor. GSET. (2021) 'Curriculum and Syllabus', *Journal of Humanities And Social Science*, 26(1), pp. 15-15. Ar gael o: <https://www.iosrjournals.org/iosr-jhss/papers/Vol.26-Issue1/Series-12/C2601121517.pdf>.

Raj, S. (2025) *What is Curriculum in Education: Types, Importance & more*. Ar gael o: <https://www.21kschool.com/in/blog/what-is-curriculum-in-education/> (Cyrchwyd: 13 Hydref 2025).

Samuel, M.I. a Changwony, D. (2019) 'Effect of Parenting Styles on Student's Behaviour in Public Secondary Schools in Nairobi County-Kenya', *Academico Research*, 15(1). Ar gael o: DOI: <http://dx.doi.org/10.21013/jems.v15.n1.p3>

Sellers, M. (2013) *Young Children Becoming Curriculum: Deleuze, Te Whāriki and Curricular understandings*. Routledge.

Stafford, A. (2024) *The myth of needing a diagnosis before you can get support*. Ar gael o: <https://www.ipsea.org.uk/blog/the-myth-of-needing-a-diagnosis-before-you-can-get-support> (Cyrchwyd: 30 Hydref 2025).

Taguma, M., Litjens, I. a Makowicki, K. (2012) *Quality Matters in Early Childhood Education and Care: Czech Republic*. OECD Publishing.

TeachKloud (2023) *Early Childhood Curriculum*. Ar gael o: <https://teachkloud.com/play-pedagogy-and-curriculum/early-childhood-curriculum-froboel-montessori-highscope-forest-schools-te-whariki-and-the-curiosity-approach-explained/> (Cyrchwyd: 23 Hydref 2025).

The British Psychological Society (2024) *Understanding Emotions as an alternative to diagnosis: Emotionally – focused interventions for young people and adults*. Ar gael o: <https://www.bps.org.uk/event/understanding-emotions-alternative-diagnosis-emotionally-focused-interventions-young-people> (Cyrchwyd: 8 Tachwedd 2025).

The Education Hub (2018) *Introduction to Assessment in ECE*. Ar gael o: <https://theeducationhub.org.nz/wp-content/uploads/2018/06/Introduction-to-Assessment-in-ECE.pdf> (Cyrchwyd: 25 Hydref 2025).

The Education Hub (2020a) *What is assessment in early childhood education?* Ar gael o: <https://theeducationhub.org.nz/what-is-assessment-in-early-childhood-education-2/> (Cyrchwyd: 25 Hydref 2025).

The Education Hub (2020b) *Principle of Family and Community | Whānau Tangata*. Ar gael o: <https://theeducationhub.org.nz/principle-of-family-and-community-whanau-tangata/> (Cyrchwyd: 25 Hydref 2025).

The Open University (2025) *Supporting children's mental health and wellbeing*. Ar gael o: <https://www.open.edu/openlearn/mod/oucontent/view.php?id=104530§ion=5> (Cyrchwyd: 23 Hydref 2025).

The World of Education (2025) *How can we overcome the challenges facing early years practitioners and change the future of childcare?* Ar gael o: <https://worldofeducation.tts-group.co.uk/early-years-funding-what-support-is-available-for-nursery-settings/> (Cyrchwyd: 5 Tachwedd 2025).

Third Sector Additional Needs Alliance (d.d.) *From SEN to ALN An overview of the Additional Learning Needs Act and its Implementation*. Ar gael o: https://www.childreninwales.org.uk/application/files/4216/7835/6271/From_SEN_to_ALN_-_An_overview_of_the_Additional_Learning_Needs_Act_and_its_Implementation.pdf (Cyrchwyd: 30 Hydref 2025).

Twinkl (d.d.a) *What are the Te Whāriki Strands?* Ar gael o: <https://www.twinkl.co.uk/teaching-wiki/the-te-whariki-strands#:~:text=The%20Te%20Wh%C4%81riki%20curriculum%20was,to%20their%20own%20learning%20curve> (Cyrchwyd: 22 Hydref 2025).

Twinkl (d.d.b) *What are Progress Steps?* Ar gael o: <https://www.twinkl.co.uk/teaching-wiki/progression-steps> (Cyrchwyd: 23 Hydref 2025).

Twinkl (2023) *What is Cynefin? Explained*. Ar gael o: <https://www.twinkl.co.uk/blog/what-is-cynefin-explained> (Cyrchwyd: 23 Hydref 2025).

Twyn School Community (d.d.) *New Curriculum for Wales*. Ar gael o: <https://www.twynschool.com/new-curriculum-for-wales.html> (Cyrchwyd: 26 Hydref 2025).

Veazey, R. (2020) *Te Whāriki: What is New Zealand's Early Years Curriculum?* Ar gael o: <https://www.family.co/blog/te-whariki-new-zealand-early-years-curriculum#:~:text=Te%20Wh%C4%81riki%20focuses%20on%20the%20child%20and,and%20motivating%20them%20to%20reach%20their%20potential> (Cyrchwyd: 27 Hydref 2025).

Welsh Government (d.d.) *A Guide to the New Curriculum for Wales*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/api/storage/4e66c555-73aa-44ee-93e5-1e612906f1d2/220208-parents-carers.pdf> (Cyrchwyd: 17 Hydref 2025).

Welsh Governemnt (2018) *Children's Rights Impact Assessment (CRIA)*. Ar gael o: <https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2018-06/alnet-wales-act-implementation-guide-for-individual-development-plans-childrens-rights-impact-assessment-cria.pdf> (Cyrchwyd: 26 Hydref 2025).

Welsh Government (2019) *A Guide to Curriculum for Wales 2022*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/storage/f8f9760c-64a1-48ea-80fd-db130ad9050b/a-guide-to-curriculum-for-wales-2022.pdf> (Cyrchwyd: 20 Hydref 2025).

Welsh Government (2020) *Curriculum for Wales Guidance*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/storage/ecd21783-c393-45b3-b629-ff36b878f090/curriculum-for-wales-guidance.docx> (Cyrchwyd: 20 Hydref 2025).

Welsh Government (2022a) *A Guide to the New Curriculum for Wales*. Ar gael o: <file:///C:/Users/Student/Downloads/220208-parents-carers.pdf> <https://www.twynschool.com/new-curriculum-for-wales.html> (Cyrchwyd: 26 Hydref 2025).

Welsh Government (2022b) *The evolving role of personalised assessments as part of Curriculum for Wales*. Ar gael o: <https://educationwales.blog.gov.wales/2022/03/31/the-evolving-role-of-personalised-assessments-as-part-of-curriculum-for-wales/> (Cyrchwyd: 27 Hydref 2025).

Welsh Government (2023) *Early childhood play, learning and care: Developmental pathways 0 to 3*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/api/storage/56774946-48aa-4fab-adda-f27508d8dc8f/early-childhood-play-learning-and-care-developmental-pathways-0-to-3.pdf> (Cyrchwyd: 20 Hydref 2025).

Welsh Government (2024) *A Quality Framework for Early Childhood Play, Learning and Care in Wales*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/api/storage/4901fbbb-6aa2-4412-be18-f73ca2c3c599/a-quality-framework-for-early-childhood-play-learning-and-care-v2.pdf> (Cyrchwyd: 13 Hydref 2025).

Yang, H. (2022) 'English as a Foreign Language Teachers' Well-Being, Their Apprehension, and Stress: The Mediating Role of Hope and Optimism', *Front Psychol.* Ar gael o: doi: [10.3389/fpsyg.2022.855282](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.855282)

Ye, Z. (2024) 'Language Barriers in Intercultural Communication and Their Translation Strategies', *Modern Management Science & Engineering*, 6(1), pp. 178-189. Ar gael o: DOI:[10.22158/mmse.v6n1p178](https://doi.org/10.22158/mmse.v6n1p178).